

Tutu ndakani tno'o ja ja'a Rut

Mixteco del norte de Tlaxiaco [xtn]

tomado de la Santa Biblia
Liga Bíblica Internacional, 2015

Versión electrónica 2023
©Wycliffe Bible Translators, Inc 2023
www.scriptureearth.org

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

Tutu ndakani tno'o ja ja'a Rut

Kua'ankuei Elimelec jin ñayiu ve'e de ñuu Moab

1 ¹ Liuru ya'a ndakani ja ja'a in tee ñuu Belén ja tñii Judea ja ni kekuei nda'u de jin ñasi'i de vi uu seyii de kua'ankuei de inka ñuu nani Moab. Te tiempu yun ni ka otatnuni tee ka ja'nde kuechi, te ni oo ndeva'a soko ñuu Belén yun. ² Te tee ya'a ni onani Elimelec,^a te ñasi'i de ni onani Noemí,^b te in seyii de ni onani Mahlón,^c te inkai ni onani Quelión. Te maa de ni okuu in tee Efrata ja oo ñuu Belén nuu ka oo ñayiu tatatno'o de Judá.

Te nuu ni jinokuei de in ñuu ja tñii Moab, te ni ka kendoo de, yun ni ka oo de. ³ Su yun ni ji'i Elimelec yii Noemí, te ni ndonda'u ña jin uu seyii ña. ⁴ Te nuu kuee ka, te ni ka jaka tna'a suchi ya'a jin suchi si'i ñuu Moab yun. Te in suchi si'i yun ni onani Orfa, te inkai ni onani Rut.^d Su nuu uxi kuia ja ka oo ña ñuu yun, ⁵ te suni ni ka ji'i ndui Mahlón vi Quelión. Saa te ni ndonda'u sa'un ña, ni tu na se'e ka ña ni tu na yii ña.

Kuano'okuei Noemí jin Rut ñuu Belén

⁶ Yun te in kiuu ni ndekuei Noemí jin nduu janu ña ñuu Moab, chi ndee ñuu yun ni jini so'o ña ja ni kunda'u ini ña Jeovaa jin ñayiu ñuu ya, te ni jiña'a ya ja ka jai. ⁷ Yun te ni ndekuei ña jin nduu janu ña nuu ni ka oo ña yun, te ni ka ndaki'in ichi ja vi ndajiokuiin ña ñuu Judea. ⁸ Su nuu ichi yun te jiña'a Noemí nuu nduu janu ña:

—Vi ndajiokuiin kuano'o in in maa ron ve'e nana ron, te Jeovaa na ka'an nda'u na ka'an kee ña ya jin in in ron, nagua ni ka ka'an nda'u ron ndi se'e rin vi ka ka'an nda'u ña ron jin maa rin. ⁹ Te na kuandetú Jeovaa ja vi ndani'i yii in in maa ron, te vi nukoo vii vi nukoo va'a ron ve'e yii ron —jiña'a ña.

Yun te ni chitu ña nuu janu ña ja vi ndakuanta'u nuu tna'a ña. Su ni ka kana jaa nduu janu ña yun ja ka kusuchi ini, te ni ka nda'i. ¹⁰ Te ka jiña'i:

—Ña'a, ma no'okuei san, chi ki'inkueio ñuu ni —ka jiña'i.

^a 1:2 Elimelec kei ka'an: Dios maa san kuu rey. ^b 1:2 Noemí kei ka'an: junkuaan ini. ^c 1:2 Mahlón kei ka'an: ku'u axi vita. ^d 1:4 Rut kei ka'an: ka'an va'a tna'a.

¹¹ Su jiña'a Noemí:

—Vi ndajiokuiin ve'e ron, vi se'e, chi nagua ka ni'i ron ja ki'inkuei ron jin rin, te ma koo ka se'e rin ja vi kuaka tna'a jin ron. ¹² Vi ndajiokuiin kuano'okuei ve'e ron, vi se'e, chi ja makunija'nu ndeva'a rin ja ndakuaka tna'a ka rin. Te visi na kachi rin ja kondetu ka'nu rin ja jakuaa vitna ndakuaka tna'a rin te vi nukoo ka se'e rin, ¹³ ¿te a vi kondetu ron guaa ndee vi kuna'nui saa vi kuaka tna'a ron jin? ¿Te a vi mavindakuaa tna'a ron, maa ni ja vi kondetu ron suchi yun? Ña'a, vi se'e, chi ja ni tetniuu Jeovaa kua'a tno'o suchi ini tna'a rin, su kokuu suchi ndeva'a ka ini rin nuu ja kuni rin ja vi kotna'a ron tnundo'o —jiña'a ña.

¹⁴ Te ni ka kana jai inka jichi ja ka kusuchi ini, te ni ka nda'i. Yun te ni chitu Orfa nuu nana xisoi, te ni ndakuanta'ui te kuano'i, su Rut, chi ni kendoi jin nana xisoi.

¹⁵ Yun te jiña'a Noemí:

—Kondia'a ja ni ndajiokuiin tna janu ron kuano'i ñui vi nuu ka oo chu'chi. Te suni ndajiokuiin maa ron kuano'okuei jin —jiña'a ña.

¹⁶ Su jiña'a Rut:

—Ma tenini ña ni ja xndoo ña san, te kujioo san nuu oo ni, chi ndee ni nuu ni kuu ja ki'in ni, te ki'in san, te ndee ni nuu koo ni, te koo san. Te ñuu ni kokuu ñuu san, te ia Dios ni kokuu Dios san —jiña'i—. ¹⁷ Te ndee ni nuu kuu ni, te kuu san, te yun jinkoyu'u san. Te maa Jeovaa guaa na tetniuu ya tnundo'o ndeva'a na tna'a san nuu ja kujioo san nuu oo ni, te maintno'o nuu vi kuo guaa vi kuu sion —jiña'i.

¹⁸ Te nuu ni jini Noemí ja vi oo anui ja ki'inkuei jin ña, te tu ni tenini ka ña jin.

¹⁹ Yun te ni ka jika ja'a nduu ñasi'i yun guaa ndee ni ndentakuei ña Belén. Te nuu ni ndajinokuei ña Belén, te ndi'i ñayiu ñuu yun ni ka sa'u kuii ini ja ja'a ña, te ka kachi ñayiu si'i yun:

—¿A masu Noemí kuu ña'a ya'a?

²⁰ Te jiña'a ña:

—Ma vi xnani ka ña ni Noemí, chi Mara^a vi ndaxnani ña ni, chi kua'a ndeva'a tno'o suchi ini ni tetniuu Dios, ia ndi'i ni ja kuu ja sa'a ya, siki san. ²¹ Chi kua'an san jin yii san vi se'e san, te vitna vi sua'a ni intakaa uun ni nda'a san ni ndatetniuu ña Jeovaa mandii san. ¿Te nau ja ka xnani ka ña ni Noemí, te ni tetniuu Jeovaa kua'a tnundo'o siki san, te ni taa ia ndi'i ni ja kuu ja sa'a tno'o suchi ini ja tna'a san? —jiña'a ña.

^a 1:20 Mara kei ka'an: ugua.

²²Saa ni kuu ja ni ka ndajiokuiin Noemí ndee ñuu Moab jin janu ña Rut, suchi ñuu Moab. Te nuu ni ndajinokuei ña ñuu Belén vi inka ni keja'a ja te'nde cebada.

Ndaxtutu Rut yoko cebada nuu ñu'u Booz

2¹ Te ni oneva'a Noemí in tna'a ndi yii ña ni onani Booz, in tee kuika ndeva'a vi in tee ka'nu ja ni okuu de tna'a kuikin Elimelec.

² Te jiña'a Rut, suchi ñuu Moab, nuu Noemí:

—Jikanta'u san nuu ni, vi nana, ja kuandetú ni na ki'in san nuu ka jitu ñayiu, kondio'ni a tu na ñayiu ka'an nda'u ka'an kee ña jin san, te kuandetui ja kondikin san jin ndaxtutu san yoko cebada —jiña'i.

Te jiña'a ña:

—Kua'an nuu saa, vi se'e.

³ Te ni ja'an Rut nuu ka jitu ñayiu, te ni ndaxtutui yoko cebada ja ka xndendoo tee ka ja'nde yun. Te nase gua'a ta'ui ja ñu'u nuu ka satniuu ñayiu yun kuu ñu'u Booz, tee kuu tna'a kuikin ndi Elimelec.

⁴ Te nuu saa ni jino Booz ja ni kee de ndee Belén kua'an de, te jiña'a de nuu tee ka ja'nde cebada de:

—Jeovaa na koto na kuni ña jin in in ni.

—Jeovaa na chindee chituu ña jin maa ni —ka jiña'a de.

⁵ Yun te ni jikan tno'o Booz tee tatnuni nuu tee ka ja'nde cebada de:

—¿Na in kuu suchi si'i ya'a? —jiña'a de.

⁶ Te jiña'a tee tatnuni nuu tee ka ja'nde cebada yun:

—In suchi si'i Moab ja ni ka ndajiokuiin jin Noemí ndee ñuu Moab kui. ⁷ Te kachi: “Jikanta'u san ja kuandetú ni joo na ndaxtutu san yoko cebada ja ka xndendoo tee ka ja'nde ya'a vi ne'u nu'ni cebada ya'a”, kachi. Te ni kiui ndee nune'e satniui, te vi ni tu jinkuiin ndee inka vitna ñu'ni, saa ni kei ndatatu nunui —jiña'a de.

⁸ Yun te jiña'a Booz nuu Rut:

—Konini na ka'an rin, vi xiku. Ma ki'in ron te ndaxtutu ron yoko cebada nuu ñunde'i inka ñayiu, ni ma kujioo ron ya'a, chi vi kondeka tna'a jin suchi si'i ka satniuu nuu rin. ⁹ Te kondia'a gua'a ndenu vi ndaya'i ja vi satniui, te kondikin. Chi ja ni tatnuni rin nuu musu rin ja ma vi koxna'a ña de jin ron. Te nuu yichi ron te kua'an nuu ka oo tindo'o ndute yun, te ko'o ndute ja ka tau musu rin —jiña'a de.

¹⁰ Yun te ni chindei Rut nui ndee nuu ñu'u, te jiña'a:

—¿Nagua gua'a ni sa'a san, vi xtoo, ja ka'an nda'u ka'an kee ña ni jin san? Te in suchi inka ñuu kuu san —jiña'a.

¹¹ Te jiña'a Booz:

—Saa, chi ja ni ka ndakani nuu rin, vi xiku, ndi'i naxa sa'a ron ja ja'a nana xiso ron ndee nuu ni ji'i ndi yii ron vi ndee vitna. Te ni xndoo ron tata ron vi nana ron vi ñuu nuu ni kaku ron, te vaji ron ja koo ron nuu ka oo ru'un ja ka kuu rin ñayiu ja tu na ama jini ron. ¹² Te maa Jeovaa na ndajione'e ndajiotaa ya ndi'i ja sa'a ron. Te Jeovaa Dios ñayiu Israel, ia nduku ron ja koto kuni ña ya jin ron, na ndatniuya'u ña ya jin ja sa'a ron —jiña'a de.

¹³ Te jiña'i:

—Jito'o san, ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña ni jin san, chi ni ndataa ni in tno'o ndee ini, te ni ka'an luu ndeva'a ni jin san, visi ni masu in suchi satniuu nuu ni kuu san —jiña'i.

¹⁴ Te nuu ni jino ore ja vi kaxe'in de, te jiña'a Booz:

—Ne'e ya'a na vi kaxe'ion, xiku, te ki'in xtaa ya'a te kachi'i ron nuu vinagre te kaa ron —jiña'a de.

Yun te ni jinkoo Rut xiin tee ka satniuu yun, te ni jiña'a Booz ja ni skasun de. Te ni jai vi ndee ni ndutu chii, te vi ni ndoo ka. ¹⁵ Te nuu ni ndakoi kua'in ja ndaxtutu kai yoko cebada, te ni tatnuni Booz nuu musu de, te jiña'a de:

—Vi kuandetu ni na ndaxtutu mai yoko ne'u nu'ni cebada ja ni ka sa'a ni yun, te ma vi kuña'a ni jakanoo nui. ¹⁶ Te suni vi kuandetu ni ja junkuei maa ndesaa yoko nuu nu'ni ka sa'a ni nagua ja na ndaxtutui, te ma vi kuxeen ni nui —jiña'a de. ¹⁷ Saa te ni ndaxtutu Rut yoko cebada yun guaa ndee nuu makunee. Te nuu ni jaxin yoko ni ndaxtutui yun, te ni chitui in chika cebadai. ¹⁸ Te ni ndakuisoi cebadai, te kuano'i maa ñuu, te nuu ni ndajinoi, te ni jini nana xisoi nasaa kua'a ni ni'i. Te suni ni ndataui ja ni ndoo nuu ni jaxe'in, te ni jiña'i nuu nana xisoi.

¹⁹ Te ni jikan tno'o ña nana xisoi:

—¿Ndeni ni satniuu ron vitna ja vi kuakua'a yoko cebada ya'a ni ndaxtutu ron? Na ta'u na ndetu tee yun ja siun ni chituu ña de jin ron —jiña'a ña.

Te ni ndakani Rut nuu nana xisoi na ndee tee ni ka satniuu jin, te jiña'i:

—Tee xiin nuu ñunde'i ni satniuu san vitna nani Booz —jiña'i.

²⁰ Te jiña'a Noemí nuu janu ña:

—Jeovaa na koto na kuni ña jin de, chi tu xndendoo ya ja chindee chituu ya ñayiu ka teku nagua ni ochituu ya ñayiu ni ka ji'i.

Yun te jiña'a ka Noemí:

—In tna'a yatnio kuu tee yun, in tna'a ja kuu skaku ni'nu tatatno'o kuu de —jiña'a ña.

²¹ Yun te jiña'a ka Rut, suchi si'i ñuu Moab:

—Suní kachi tee yun ja na vi kosatniuu ni san jin suchi si'i ka satniuu nuu de guaa ndee na vi xndi'i de ja vi ka'nde de, kachi de —jiña'i.

²² Te jiña'a Noemí nuu janu ña Rut:

—Vatuka kuu, vi se'e, ja vi kokaka ron jin suchi si'i ka satniuu nuu de, te ma ki'in ron nuu ñunde'i inka ñayiu nagua ja ma vi koxna'a ña jin ron —jiña'a ña.

²³ Te yun guaa ni ka ondeka tna'a ni Rut jin suchi si'i ka satniuu nuu Booz, ja ni ondaxtutui guaa ndee nuu ni ndi'i ni te'nde cebada vi triu. Te ni ka oo ni jin nana xisoi.

Ni ja'an Rut nuu oo Booz nuu era de

3 ¹ Yun te in kiuu jiña'a Noemí nuu janu ña Rut:

—Tniuu maa rin kuu, vi se'e, ja nduku rin in ve'e nuu kukanu inio ja koo vii koo va'a ron. ² Nuu saa te Booz kuu in tna'a kuikion, tee xiin musu ni ka ojika jin ron ni ka osatniuu ron. Te jakuaa vitna ki'in de nuu era de ja skanta de cebada de. ³ Te kuini rin ja sa'a ron ya'a: kuchi vivii te ndachi'i ron joo tatna xiko maa ron vi ndaki'in ron sa'un va'a ka ron, te ki'in ron nuu era yun, su koyu'u ron ja ma kuni ña de jin ron, guaa ndee na ndi'i kaa ko'o de. ⁴ Te kondia'a gua'a ndenu jinkotuu de ja kusun de. Yun te ki'in ron te tavichi ron nuu ja'a de, te jinkotuu ron yun, te ka'an maa de nagua kuu ja sa'a ron —jiña'a ña.

⁵ Te jiña'a Rut:

—Sa'a san ndi'i nagua ka'an maa ni, vi nana.

⁶ Yun te ni ja'in nuu era yun, te ni sa'i ndi'i nagua ni tatnuni nana xisoi.

⁷ Te nuu ni ndi'i ni jaa ni ji'i Booz, te ni kusii ini de jin anu de, yun te ni ja'an de ni kixin de xiin montoo cebada. Yun te vi ñiñi'i ni, ni jino Rut, te ni tavichi nuu ja'a de, te ni jinkotui. ⁸ Te nuu saga ñuu, te sanaa ni ndukaji ini de, te nuu ni jiokagua de, te ni yu'u de nuu ni jini de ja katuu in ñasi'i nuu ja'a de.

⁹ Yun te jiña'a de:

—¿Na in kuu ron?

Te jiña'i:

—Maa san kuu Rut, suchi jinokuechi nuu ni. Skaa ni joo yu'u soo ni na kondii san ja koto ña ni, chi maa ni kuu tna'a yatni ka san —jiña'i.

¹⁰Te jiña'a de:

—Jeovaa na koto na kuni ña jin ron, vi xiku. Gua'a ndeva'a ka ni ka'an nda'u ron ndi yii ron vitna saa jaxtnañu'u, chi tu ni ja'an ron ja nduku ron in tee kuechi ka saa ru'un a kuu tee kunda'u axi tee kuika.

¹¹Te ma koyu'u ron vitna, vi xiku, chi sa'a rin jin ron ndi'i nagua jikan maa ron, chi ndi'i ñayiu ñuu rin ka jini ja ñayiu vii ñayiu va'a kuu ron. ¹²Te vitna, visi jandaa ja tna'a yatni ka ron kuu rin, su oo inka tna'a yatni ka ron saa ru'un ja kuu koto ña de. ¹³Su ya'a ni ndoo ron jakuaa vitna, te nuu tuu xtnee, te na vi kondia'o a kuini de ja skunkuu de ja tna'a ron kuu de, te na sa'a de. Su nuu ja tu kuini de ja koto ña de, te kee yu'u rin nuu Jeovaa ja sa'a maa rin. Te ya'a ni kusun ron saa xtnee —jiña'a de.

¹⁴Te saa ni kuu ja ni kixin Rut nuu ja'a Booz. Te nuu matuu inka kiuu, te ni ndakoi nuu intinee ka, ama ka ja vi ndakuni tna'a maa tee ka satniuu yun, chi ni kachi de: “Ni in ma vi kuni ja ni kii in ñasi'i nuu era ya'a”.

¹⁵Yun te jiña'a Booz:

—Xtajioo sa'un ndii ron jian te tnii gua'a —jiña'a de.

Te ni tnii Rut sa'un ndii, te ni tnaa Booz ndee oko kilo cebada, te ni tee de yatai, te kuano'i maa ñuu.

¹⁶Te nuu ni ndajinoi ve'e nuu oo nana xisoi, te ni jikan tno'o ña jin:

—¿Naxa ni kuu ron, vi se'e? —jiña'a ña.

Te ni ndakani Rut ndi'i naxa ni sa'a Booz jin. ¹⁷Te jiña'i:

—Ni taa de oko kilo cebada ya'a, te kachi de: “Kinda'a ron nagua ja ma ndajiokuiin ron jin nda'a uun ron nuu nana xiso ron” kachi de —jiña'i.

¹⁸Yun te jiña'a Noemí:

—Kondetu, vi se'e, kondio'ni naxa kaa ja kokuu, chi ma ndatatu tee yun guaa ndee na kundaa ini naxa kendoo kiuu vitna —jiña'a ña.

Ni tnanda'a Booz jin Rut

4¹Yun te kua'an Booz ndee ye'e nuu ndiukuei ñayiu ñuu, te ni jinkoo de yun. Te nuu saa ni ya'a tee kuu tna'a yatni, tee xiin ja'a ni ka'an de nuu Rut, te jiña'a de:

—¿Na tu ka'an ni? Ne'e ni ya'a, te jinkoo ni —jiña'a de.

Te ni ja'an tee yun, te ni jinkoo de. ²Yun te ni kana de uxi tee ka kuu nija'nu ñuu yun, te jiña'a de:

—Vi jinkoo ni joo ya'a, tata xtoo.

Te ni ka jinkoo tee yun. ³Yun te jiña'a Booz nuu tna'a de yun:

—Ni ndajiokuiin Noemí ja ni ja'an ña Moab, te kuini ña xiko ña ñu'u ja ni okuu ñunde'i ndi xtoo Elimelec. ⁴Te kuini san ja kaxtno'o san nuu ni nagua ja kuni ni, te ka'an san nuu ni ja ndakuaan ni ñu'u yun jin nuu tee ka nukoo ya'a vi jin nuu tee ka kuu nija'nu nuu ñoo. Chi maa ni kuu tna'a yatni ka ja kuu skaku ni'nu ni. Su nuu ja ma skaku ni'nu ni ñu'u yun, te kaxtno'o ni nagua ja kuni san, chi tu na inka tee ja kuu skaku ni'nu, chi maa ni, axi yatai yun te sein guaa kuu ja skaku ni'nu san —jiña'a de.

Te jiña'a tee yun:

—Skaku ni'nu maa san.

⁵Yun te jiña'a ka Booz:

—Kiuu ja ndakuaan ni ñu'u yun nuu Noemí, te suni nini kuu ja vi kuaka tna'a ni jin Rut, ña'a ñuu Moab, ñasi'i ndi Mahlón, nagua ja na koo ni ñunde'i yun jin sivi maa ndi yun —jiña'a de.

⁶Yun te jiña'a tee kuu tna'a yun:

—Nuu saa te ma kuu ja skaku ni'nu san, chi kana saa skunaa san ñunde'i maa san. Su nuu ja kuini maa ni ja skaku ni'nu ni, te xndendoo san nuu nda'a maa ni ja skaku ni'nu ni ñunde'i yun, chi ma kuu ja skaku ni'nu maa san —jiña'a de.

⁷Chi ni oo in costumbre ñayiu Israel tiempu yun, ja nuu ja in ñayiu xndendoi nuu nda'a inka tna'i ja skaku ni'nu maa tee yun ñunde'i tee ni ji'i, te ja na vi kukanu ini de jin tratu ka sa'a de. Te ni okene'e tee xndendoo nuu nda'a inka de ndijan de, te ni ojiña'a de nuu tee xiin nunda'a ni kendoo. Saa te ni ka okukanu ini ñayiu Israel tratu ja ni ka osa'i.

⁸Yun te ni kene'e tna'a yatni yun ndijan de, te ni jiña'a de nuu Booz, te jiña'a de:

—Ndakuaan maa ni ñunde'i yun.

⁹Te jiña'a Booz nuu tee ka kuu nija'nu vi nuu ndi'i ñayiu ñuu de:

—Ndi'i maa ni ka kuu testiu kiuu vitna ja ndakuaan san ñu'u nuu Noemí, ndi'i ja ni okuu ñunde'i Elimelec vi ndi'i ja ni okuu ñunde'i se'e de Quelión vi Mahlón. ¹⁰Te suni ja tnda'a san jin Rut, ña'a ñuu Moab, ñasi'i ndi Mahlón, nagua ja na koo ni ñunde'i yun jin sivi

maa ndi yun, nagua ja ma naa sivi ndiyi yun ne'u in ñani in tna'i nuu ka ndututui ye'e ñuu ya'a. Te testiu ka kuu maa ni vitna —jiña'a de.

¹¹ Te ka jiña'a ndi'i tee ni ka ndututu ye'e ñuu yun vi tee ka kuu nija'nu:

—Testiu ka kuu san. Te Jeovaa na sa'a jin ñasi'i ja kiuu ve'e ni ja na kokuu ña na kuinio Raquel vi Lea ja ndi nduu ña xiin ndikin tata ka kuu ndi'i yoon ñayiu Israel, te kokuu ni in tee ka'nu nuu ñayiu Efrata, vi in tee teku tno'o nuu ñuu Belén. ¹² Te jin suchi si'i yun na taa Jeovaa kuakua'a se'e ni jin, te na vi kaya tatatno'o ni, nagua ni kaya tatatno'o Fares seyii Tamar jin Judá —ka jiña'a de.

¹³ Te saa ni kuu ja ni jaka ña Booz jin Rut, te ni ka tnanda'a de jin ña. Te nuu ni ka nitna'a de jin ña, te ni jandetu Jeovaa ja ni junku'un luluu ña, te ni kaku in seyii luluu ña.

¹⁴ Yun te ka jiña'a sava ka ñasi'i nuu Noemí:

—Ka'nu kuu Jeovaa ja ni sa'a ya ja oo in ja skaku ni'nu ña, te na koteku tno'i nuu ñayiu Israel. ¹⁵ Te sui ndataa in tno'o sii ini nuu ni, te koto kuni ñai nuu kuu nija'nu ni, chi se'e janu ni, ña'a kutoo ndeva'a ña jin ni kui, te ndee ka ña'a ya'a nuu ni saa uja seyii ni —ka jiña'a ña.

¹⁶ Yun te ni jaka Noemí suchi yikin yun, te ni jito ña jin na kuinio se'e maa ña ja ni ja'nui.

¹⁷ Te ka jiña'a ña'a ka oo yatni jin ña:

—Ni jinkoo in seyii Noemí.

Te ni ka xnani ña jin Obed.^a Te tee ya'a ni okuu yua Isaí, te Isaí ya'a ni okuu yua David.

Tatatno'o Rey David

¹⁸ Tee ya'a ni ka okuu tatatno'o Fares: Fares ni okuu yua Hezrón, ¹⁹ te Hezrón ni okuu yua Ram, te Ram ni okuu yua Aminadab, ²⁰ te Aminadab ni okuu yua Naasón, te Naasón ni okuu yua Salmón, ²¹ te Salmón ni okuu yua Booz, te Booz ni okuu yua Obed, ²² te Obed ni okuu yua Isaí, te Isaí ni okuu yua rey David.

^a 4:17 Obed kei ka'an: jinokuechi.